

„Nálunk megbecsülik a munkában eltöltött életet“

Unnep közeledvén, heti postánkat az augusztus 20-i évfordulóval kapcsolatos levelekkel kezdjük. Kiscuczky László nyugdíjas olvasónk arról ír, hogy alkotmányunk idén elérte a 18. életévét, azt a kort, melytől fogva — éppen az alkotmány alapján — hazánk valamennyi állampolgára választó és választható.

Majd így folytatja: „Az első igazi magyar alkotmány kihirdetése óta eltelt évek megmutatták, hogy dolgozó népünk valóban érett arra, hogy választó és választható legyen. Az alkotmányban le-

fektetett jogok és köteleességek megeremteték a szocializmus felépítésének lehetőségét. Amit a 19-es Tanácsköztársaság megkezdett Magyarországon, népköztársaságunkban valósággá vált. Idős korom szép napjait annak köszönhetem, hogy nálunk megbecsülik a munkában eltöltött életet, a munkámért a társadalom oszloppává lett. Az ember életében soknak tűnik az a 18 év, ami 1949. augusztus 20. óta eltelt, de ahhoz képest igen rövid idő, hogy azóta mennyi szép eredményt értünk el.“

„Azért írtam le, hogy emlékezzenek“

Kiskundorozsmáról, a Jász utca 24. szám alól Szalai József emlékezik vissza egy 20 évvel ezelőtt történt eseményre:

„Nem vagyok jó levélfíró, nemigen szoktam írni. De most, hogy közeledik augusztus 20. alkotmányunk ünnepe, nem bírom kiállni, hogy meg ne írjam, ami már húsz éve a gyomromban van. Mert akinek a levél szól, Mindszenty József, úgy tudom, még él, s nem állhatom meg, hogy végre neki és a hozzá hasonlóknak képebe ne vágjam, hogy hazudtak mindig és hazudnak ma is. Húsz évvel ezelőtt Makón rengeteg nép előtt je-

lentette ki Mindszenty hercegprímás úr, hogy a szocialista rend hasonló az ahhoz a házakhoz, melyeket az 1879-es szegedi nagy árvíz rombadöntött. Csak az a ház maradt meg, mondotta, amelyik jó alapokon áll. Nagyon tévedett Mindszenty úr, s valamennyi hive! A magyar dolgozó nép bebizonyította, hogy jó alapokra építi a szocializmust.

Azért írtam le mindezt, hogy emlékezzenek vissza rá azok az egyszerű emberek, akik akkor ott voltak Makón, vagy olvastak, hallottak az ott elhangzottakról.“

A köszönet hangján

Mindig öröm, ha olyan leveleket adhatunk közre, melyek lelkiismeretes munkát végző személyek, hivatalos szervek címére szólnak a köszönet hangján. A napokban írtak levelet szerkesztőségünkbe Döme Vince és Kovács Mihály sok környékbeli lakótársuk nevében is arról, hogy Petőfitelepen a XII. és a XIII. utcákban rosszak a utak. Döme Vince máris értesít bennünket, hogy a II. kerületi tanács-

vb építési osztálya és a víz-és csatornamű gyors intézkedése eredményeként a kutak bőséges vizet adnak. Pikálí Györgyné arról tudósított bennünket, hogy a gondviselésük alatt álló 13 éves kislányukat az újszegedi gyermekkórházban nagy szeretettel vették körül az orvosok és az ápolószemélyzet, és így a gyerek és az ő számukra is megkönnyíték a mandulaműtéttel járó gondokat.

Három levél — három észrevétel

T. B.-né olvasónk írja a következőket:

„A Zúzvara hűtőszekrény tisztítóról augusztus 10-én hirdetés jelent meg a Dél-Magyarországban, dicsérve az áru előnyeit. Bejártuk az összes belvárosi üzletet, ahol csak feltételeztük, hogy árulják, de sehol nem lehet kapni. Az ilyen árupropagandának nincs semmi értelme, csak becsapják vele a közönséget“.

Tas Ildikó, Hámán Kató utca 2. szám alatti olvasónk leveleiből idézzük:

„Mindennap, mikor eljön az este — üvölti a mikrofon. Mindennap és nemcsak este, hanem reggel, délután és délután is. Egyszer csak azon kapom magam, hogy önfeledten énekel Harangozó Terivel: »Ha néha gondolatban átölelsz és itt vagy

velem, szerelmesem, csak énvelem«. Sajnos, nemcsak énvelem, hanem másokkal is, sok pihenni vágyó emberrel, nyugdíjossal, mert nap mint nap el kell szenvednünk a Művelt Nép Könyvtérjlesztő Vállalat átlomás mellett levő pavilonjából bömbölő tánccenét. Több tapintatot kérünk!“

Bánfalvy Mihály, Feltámadás utca 11. szám alatti lakó olvasónk arról ír, hogy augusztus 9-én délelőtt a Marx téri vendéglőben sörözött és fizetésekor vitája támadt a pincérrel. Kérte a panaszkönyvet, de nem voltak hajlandók átadni neki. Joggal teszi fel a kérdést: „Mikor hoztak olyan rendeletet, hogy a fogyasztó kérésére a panaszkönyv kiadása megtagadható?“

Szerkesztői üzenetek

Kiss Sándor, Pozsonyi utca 6.: Teljesen egyetértünk véleményével, a fiatalok által elkövetett bűntettek jelentős részében a szülők felelőssége is megállapítható. Kovács György: Ezúton adjuk közre észrevételét, mely szerint a gépkocsivezetőknek ismerniük kell a KRESZ 55. paragrafusának b) pontját. Kár, hogy nem közölte leveleiben, hogy a megfigyelt eset hogy történt. Szűcs Ferenc, Háló utca 11.: Kérését továbbítottuk az illetékesekhez, választ velünk egy időben kap. Ifj. Kancsár Mihály: Levelét és a benne küldött verseket köszönjük. Gondolatai nagyon szépek,

nemesek, érdemes lenne a műgondra nagyobb figyelmet fordítani.

Közlekedési balesetek

Figyelmetlenül vezette motorkerékpárját Szegeden, a Tolbuhin sugárúton Kis József, Mórhalom, Dankó Pista utca 26. szám alatti lakos, s hátulról beleszaladt egy előtte haladó motorkerékpárba, amelyen a kislány, Varga Alajosné, Kiskundorozsma, Dózsa György utca 20. szám alatti lakos sérüléseket szenvedett.

Súlyos baleset történt Szegeden, a Lenin körúton, a Mérei utcai villamoskiterőben. Egy mozgó villamos hátsó peronjáról leugrott egy 28 év körüli férfi, s a kerek alá került. Az I.

A szabadtéri: zenés színpad

Beszélgés Vaszy Viktorral a fesztiváloperáról

A Don Carlos szabadtéri bemutatója lezajlott, s az előadás művészi színvonala, fogadtatása, egyaránt arról tanúskodik, a felújított szegedi fesztivál viszonylag fiatal, kilencéves múltjában előkelő rangsorolás illeti. Részben erről érdeklődtünk a legilletékesebb szakmai véleményéről, de a jövő évi program ismeretében arról is, vajon mi a szerepe, milyen funkciót tölt be a szabadtéri játékok struktúrájában az opera. Vaszy Viktor érdemes művésszel, a Don Carlos karmesterével beszélgettünk a sikeres premier után.

— Eddigi tapasztalataink szerint szabadtéri általában zenés darabok valók. Mindjárt hozzá kell persze tennem: ez nem zárja ki a repertoár bővítését olyan örökbecsű, monumentális művekkel, mint Az ember tragédiája vagy a Hamlet. Jellegében viszont a szabadtéri elősorban zenés intézmény. A Don Carlos véleményem szerint kitűnő választás volt, az Aida és Turandot mellé sorakozik.

— A jövő évi műsorszámait Aida, Bánk bánt hoz a Dóm tere. Vajon bezárt-e valamilyen speciális kör a szegedi operaelőadásokra, vagy más perspektíva is lehetséges?

— Sajnos, nem elég merész a műsorpolitikánk. Szombathelyen például a Varázsfuvala és Gluck Iphigenia Tauriszban című operája megy, a Margitszigeten bolognai társulat Ernánit, Normát mutatott be, s ilyen produciókat tudva, ismerve, nekünk is jobban körül kellene nézni. Alapos dramaturgiai tanulmányozással olyan eseményprogramokat megválasztani, melyek műsorvonalon biztosítanak a szegedi fesztivál primátusát.

— Milyen művekre gondol?

— Mindenekelőtt, ahol a cselekmény, a szereplők színpadi élete szervesen kapcsolódik tömegmegmozdulásokhoz. Csak néhány példát: a Borisz Godunov forradalom, az Aida-ban háború zajlik le, de grandiózus jeleneteivel nagyszerű lehetőségeket ki-

nál a Tannhäuser, a Lohengrin, a Fidelio, az Otello, a Nürnbergi mesterdalnokok.

— Milyen tapasztalatokat szereztek a kilenc év alatt a nagyszínpadra állított operákban?

— Egyet biztosan: a rakétázás, puffogás, görögütés színpad nem pótolhatatlan kellék. Éppen a Don Carlos példája bizonyítja, lélektani drámaisággal is lehet kötni az érdeklődést. A Verdi-műben női jelenet után eretnekítés történik, szoba-interieurt forradalom követ... Ha egy darabnak két-három ilyen momentum van, nekünk már elég.

— Milyen technikai előfeltételek vannak a fesztiváloperának?

— Mivel a szabadtéri operák előadói gárdája

zömmel a szegedi színház apparátusára épül, szükséges, hogy a darab előzően a színházi évadban is műsoron legyen. A Don Carlos-hoz például a színházban is bemutatott eredeti verziót vittük a Dóm tere, Budapestben azonban a Werfel-féle átdolgozásban adják elő.

— Végezetül, hogyan ítéli meg a Don Carlos szereplőgárdáját a korábbiakhoz viszonyítva?

— A választás igen kedvezően sikerült. Az egész társulat hangilag, szerepértelmezés tekintetében nagyon együtt van, homogén. Nem utolsósorban ezért érzem a legjobb teljesítmények között az idej Don Carlost.

N. I.

Elutaztak Szegedről a külföldi újságírók

Mint már jelentettük, az ünnepi hetek alkalmából Szegedre látogatott a külföldi lapok és hírügynökségek budapesti tudósítóinak népes csoportja. A tudósítók látogatásuk során tovább ismerkedtek a város nevezetességeivel. Ellátogattak a szalámigyárba, ahol Váralyi Rezső, a Csongrád megyei Húsipari Vállalat igazgatója adott tájékoztatást az üzem munkájáról. A Hala-dás Termelőszövetkezetben Kokas György kertészeti brigádvezető ismertette a tsz munkáját. A Paprikafeldolgozóban Engi János főmérnök tájékoztatta a tudósítók a szegedi paprikatermelésről. A vendégek programjában szerepelt a Don Carlos szabadtéri előadásának megtekintése is.

A külföldi tudósítók visszautaztak Budapestre.

„Ne állj meg! Hajts tovább!“

Nyomára jöttek a cserbenhagyó zákányszéki gázolásnak

A hétfői halálos balesetek nem mindegyikéről adunk hírt olvasóinknak. Kimaradt Császár József 46 éves, Zákányszék, I. kerület 69. szám alatti lakos tragédiája. A zákányszéki bűcsű után elmaradt a feleségétől és valahol beivott. A székesi dűlőúton kerékpárját a kocsi nyomában hagyta, ő pedig attól jobbra dől el és elaludt. Az esti sűrűködésben a lovaskocsijával hazafelé tartó Makra Lajos zákányszéki lakos meg költögette, majd otthagya. Tíz perc múlva pedig már halott volt az ittas ember, valaki autóval elgázolta. Rűvvellet utána Kovács Szilveszter és felesége, domaszéki lakosok haladtak arra gépkocsijukkal és szinte meghűlt bennük a vér a látottakon.

rögzített a nyomokból. A fényképek, a pontos mérések, a nyomokba öntött gipsz-minták mintha csak beszélni tudtak volna. Császár József viszont néma volt már, a tanyavilág pedig nagy, és sok a kis-és nagy személygépkocsi. A tettes valahol lapult, noha a kör egyre szűkült. Nem maradtak benne csak a nagy-kocsik, az Opel Rekordok és a Warszavák. Másnap reggel az áldozat 17 éves fia bekopogott az örmösök szobáiba, Ábrahám Istvánhoz, Zákányszék, I. kerület 64. szám alá.

— Apámat eltáposták az éjjel autóval, segítsenek a temetés elintézésében. Vigyék be anyámat a faluba — mondta.

Ábrahámné készségeskedett a kísérésben, a férje pedig kocsijával, a zöld színű CB 03—13-as rendszámú Warszavájával beszaladt a

gázolókkal és a feleségével a faluba.

A tanúk vallomása

Mikor kijöttek a koporsótól, a kocsiját már nézegették a rendőrök, aztán kérétek, menjen vele haza. Akkorra a közlekedési és bűnügyi apparátus egy része ellenőrizte az éjszaka rögzített nyomokat és kereste a bűnőshöz vezető szálakat. Sorra jöttek a tanúk, akiknek szavai, mint a láncszem illeszkedtek egymásba. A gázoló kocsit azonban senki sem látta, csak Kovács Szilveszterek emlékeztek a reflektorára, amint messze elhúzott előttük. A zöld Warszawa kint állt a tanyafalott. Az udvaron több helyen is folyt a tanúk kihallgatása. A gyanúsított Ábrahám Istvánnal is beszélgettek a rendőrök.

Árulkodik a kocsi

Kéznel volt a nagykocsi-tulajdonosok teljes jegyzéke. A Warszawa betört lámpájának körülményeit tisztázta a tulajdonos. A vizsgálat folyt tovább, közben az orvoszakértők elkészültek az áldozat boncolásával, megállapították, hogy Császár József fején és testén áthaladt egy nehéz személygépkocsi. Már úgy látszott, hogy bővíteni kell a vizsgálati kört, amikor emellett fogták a zöld kocsit. A tanyai és a keréktárcsán ott voltak az árulkodó véryomok.

A feleség sikolya

Ezek után nem volt miről hallgatnia Ábrahám Istvánnak. Miután apóásával, anyóásával és a családjával részt vettek a zákányszéki bűcsűn, majd délután leöltölték a torukat az út porától, beszélgettek a rokonokkal, ismerősökkel, s este hazafelé vették útjukat. Vallomása szerint a kocsi nyomában észrevette az eldöntött kerékpárt és a volánt balra rántotta. A kocsi nagyot zökkent, mire a felesége felsikoltott:

— Keresztül mentünk valamin... Eredj, ne állj meg, hajts tovább!

Az apósánál megvacsoráztak, megittak egy liter szódabort, s nyugodtan aludtak másnap reggelig.

Ábrahám nemrégén kapta vissza jogosítványát. Ittas gépjárművezetés miatt a szegedi járásbírózás egyszer már 3500 forintra ítélte. Most áll majd másodszer bíróság elé. Letartóztatták. Eljárás indult ellene.

Lódi Ferenc

A Somogyi-könyvtár új kiadványa

Eszperantó katalógus

A napokban megnyílt IV. Nemzetközi Eszperantó Pedagógus Szemináriumra a Somogyi-könyvtár Péter László szerkesztette kiadványosorozatának 3. számaként 290 lap terjedelemben megjelent a Magyarországi Eszperantó Múzeum és Könyvtár jelenleg 1474 tételt tartalmazó könyvtárgyűjteményének jegyzéke Katalógus de Hungarlanda Esperanto Biblioteko címmel, melyet Gyuris György állított össze Dinnyés Józsefné, Farkas Ernő és Tasnádi Mária közreműködésével.

A kiadvány célja egy-

részt, hogy a szeminárium hallgatói a könyvtár használatához útbaigazítást kapjanak, másrészt, hogy az állomány megismertetésével lehetővé tegye a hiányciklopótlására külföldi eszperantisták adományait. Cserepéldányként eszperantó kiadványokat vár értük a világ minden tájáról a Somogyi-könyvtár. Nem utolsósorban célja a katalógus kiadásának a látogatók tájékoztatása a hozzáférhető eszperantó nyelvű anyagról.

Ez a kiadvány egyelőre csak a könyveket veszi számba, a folyóiratokról később külön katalógus készül.

A katalógus az egyetemes tízedes osztályozás szerinti csoportosításban közli anyagát, majd betűrendi, s végül a kiadási hely szerinti mutatóval könyvnyit meg használhat. Kiderül belőle például, hogy 43 országból található itt eszperantó anyag. Sok kiadvány érkezett Brazíliából, Kínából és Japánból, Angliából, Belgiumból, 15 francia és 42 német városból.

Találhatunk az anyagban 1908-as kalendáriumot, kiadványt a legelső, 1905-ös Boulogne-sur-Mer-ben tartott eszperantó világkongresszusról, filozófiai, pszichológiai, etikai, szociológiai és gazdasági műveket. Az eszperantó tankönyvek között Szerdahelyi István és

Baghy Gyula munkáin kívül japán, francia és német nyelvkönyveket is.

Tartalma a katalógus a nemzetközi nyelv megteremtésére az eszperantó előtti időkben támadt kísérletekről szóló irodalmat is. A könyvtár anyagában a XVI. századig visszamenően van anyag arra vonatkozóan, hogy már ekkor is foglalkoztak a nemzetközi nyelv problémájával. Jelenlét szakirodalom foglalkozik azzal, hogyan vélekedtek a különféle országokban az eszperantóról.

Terjedelmes helyet foglal el az eredeti eszperantó nyelvű és a fordított szépirodalom. Byron, Shakespeare, Brontë, Dickens, Wells, Poe, Goethe, Schiller, Molière, Daudet, Turgenyev, Tolstoj, Gogol, Lermontov, Stenkievics művei a világirodalomból, a magyar irodalomból Petőfi, Vörösmarty, Madách (Az ember tragédiája 1924-es fordítása), Babits, Molnár Ferenc, Gárdonyi, Jókai műveinek eszperantó fordítása, s a mai magyar irodalomból Sánta Ferenc Hűsz órájának 1966-os fordítása. Érdekes szegedi kiadvány is akad: a Dugonics-nyomda kiadásában a tízes éveken jelent meg Tömörkény, Cserzy, Móra és Sz. Szigethy Vilmos egy-egy novellája Muzsnai Dénes fordításában.

B. Laczó Katalin